

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Cultura digital de centre

21/07/2020

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Índex

Cultura digital de centre	3
1 Introducció a la cultura digital del centre	3
2 Estratègia digital del centre	3
2.1 Objectius de l'estratègia digital del centre	4
2.2 L'aplicació telemàtica Pla TAC	5
3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre	6
3.1 Comissió d'estratègia digital del centre	6
3.2 La coordinació d'estratègia digital del centre	7
4 Ús de dispositius mòbils en el centre	8
5 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)	9

Cultura digital de centre

1 Introducció a la cultura digital del centre

L'assoliment de la competència digital per part de tot l'alumnat és la raó per la qual els centres educatius han de definir i actualitzar, de manera periòdica, l'estratègia sobre l'ús de les tecnologies digitals, tant en el procés d'ensenyament i aprenentatge com en el conjunt de les actuacions i interaccions del centre amb la comunitat educativa.

Els decrets de currículum ([Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, i [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria) han incorporat el desplegament de la competència digital, d'acord amb el plantejament recollit als documents [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació primària](#) i [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació secundària obligatòria](#). Per tant, és necessària una revisió i actualització de les pràctiques educatives que es duen a terme en el centre educatiu, per assegurar que s'atenen, en les programacions, les quatre dimensions que conformen la competència digital:

1. Instruments i aplicacions
2. Tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge
3. Comunicació interpersonal i col·laboració
4. Ciutadania, hàbits, civisme i identitat digital

Per fer-ho possible cal una mirada de les tecnologies que incorpori aspectes pedagògics, formatius, ètics i organitzatius del mateix centre, sempre complint amb criteris d'accessibilitat i usabilitat.

Com a instrument per formalitzar aquesta mirada, en el marc del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i del projecte educatiu del centre, cal una planificació a curt, mitjà i llarg termini perquè el procés de desplegament de la competència digital es desenvolupi de manera harmònica.

D'altra banda ha de revisar i tenir en compte aspectes de [protecció de dades](#) i drets d'imatge en les pràctiques d'ensenyament-aprenentatge, la publicació i ús de dades en els diferents formats en l'activitat diària i en espais virtuals i xarxes. Així mateix, es pot fer ús de les consideracions aportades pel projecte [Internet Segura](#) de la XTEC i de [l'Agència de Ciberseguretat](#) de Catalunya.

2 Estratègia digital del centre

Els criteris que fan referència a l'organització i als usos pedagògics de les tecnologies digitals en el centre s'han de recollir en el projecte educatiu. La concreció de les aplicacions i els usos de les tecnologies s'han d'incorporar als diversos documents de gestió del centre: normes d'organització i funcionament, programació general anual,

memòria, etc.

Així, és convenient que el projecte de direcció formuli propostes concretes pel que fa a l'accés i l'ús als dispositius tecnològics i als recursos digitals, a l'actualització dels usos de les tecnologies digitals i a l'impuls d'activitats STEM (acrònim que fa referència a les disciplines acadèmiques de ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques) i promogui estratègies orientades a millorar l'assoliment de la competència digital de tot l'alumnat i l'eliminació de barreres que creen l'esclletxa digital.

Es recomana que tots els centres educatius disposin d'un entorn virtual d'aprenentatge per tal de garantir el seguiment de la programació didàctica. El Departament d'Educació posa a disposició dels centres un entorn virtual d'aprenentatge Moodle. D'altra banda, aquells centres que decideixin utilitzar un altre entorn virtual d'aprenentatge, ho podran fer en el marc de l'autonomia de centre, sempre que es respectin les [orientacions sobre l'adopció d'entorns de treball col·laboratiu al núvol per a l'àmbit escolar](#) i la normativa vigent en matèria de protecció de dades.

L'estratègia digital del centre ha de mostrar la planificació en els aspectes organitzatiu, pedagògic, tecnològic i inclusiu, i ha d'assignar les responsabilitats associades dins dels equips docents. Correspon al director o directora del centre impulsar i liderar-ne el desenvolupament i vetllar per la seva aplicació i avaluació. Així mateix, el Departament d'Educació ha d'aportar orientacions i instruments perquè s'implementi correctament.

L'estratègia digital del centre ha de ser el resultat d'un treball en equip i consensuat de desplegament de les tecnologies digitals, del pla de formació associat, de la comunicació, de la gestió interna i externa, i de l'avaluació a partir de les evidències per a la seva millora constant.

2.1 Objectius de l'estratègia digital del centre

Els objectius de l'estratègia digital del centre són, entre d'altres:

- Planificar el desplegament i la inserció de les TIC en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu.
- Promoure l'assoliment de la competència digital de tot l'alumnat.
- Promoure l'assoliment de la competència digital docent de tot el professorat.
- Impulsar els usos curriculars de les tecnologies digitals i fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- Assignar responsabilitats compartides en la gestió de la tecnologia en el centre.
- Vetllar pel compliment de la normativa en els usos de la tecnologia, especialment en allò que s'estableix a la [Llei orgànica 3/2018](#), de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPD), i a la [Llei de propietat intel·lectual](#) (LPI).
- Establir criteris per definir les prioritats de dotació dels recursos tecnològics i

d'assessorament i de formació del professorat.

- Establir mesures per garantir la inclusió digital de tot l'alumnat, i evitar-ne així l'escletxa digital, i promoure accions i iniciatives tecnològiques en la igualtat de gènere.
- Establir la presència del centre a Internet (Portal del centre, plataforma virtual).
- Establir mesures de protecció de l'alumnat de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels personals l'alumne o alumna.
- Establir mesures de protecció de l'alumnat i de les dades personals pel que fa a l'ús i instal·lació de plataformes i de programari.

2.2 L'aplicació telemàtica Pla TAC

Per facilitar la redacció i el desplegament de l'estratègia digital del centre, el Departament posa a disposició dels centres educatius l'aplicació telemàtica [Pla TAC](#), amb accés des de la intranet - Portal de centre (Projectes educatius > Pla TAC). Tots els directors i directores de centres públics hi tenen accés amb l'usuari GICAR (ATRI); els titulars dels centres d'altres titularitats hi tenen accés amb el sistema GUAC. Un director o directora pot donar d'alta a l'aplicació un docent del seu centre que determini que hi han de ser.

Cal tenir en compte que l'aplicació Pla TAC se substituirà properament per una nova eina que acompanyarà els centres en la creació de la seva estratègia digital en el marc del Pla d'educació digital de Catalunya. Mentrestant, segueix en funcionament l'aplicació Pla TAC.

L'aplicació telemàtica Pla TAC permet efectuar una diagnosi del centre al voltant dels cinc temes següents, per a cadascun dels quals s'han considerat tres àmbits de referència (aula, centre i entorn):

1. Estratègia, lideratge i gestió
2. Usos curriculars
3. Competència digital docent
4. Seguiment, avaluació i millora
5. Infraestructures i serveis digitals

A partir de la diagnosi, l'aplicació assenyala els punts forts i febles i fa d'assistent en el desenvolupament de la planificació dels objectius, les actuacions i els indicadors d'assoliment dels objectius, tot permetent desar les diferents versions al llarg del temps, amb la generació d'informes en format PDF.

És recomanable revisar anualment l'estratègia digital del centre i establir objectius específics amb indicadors d'assoliment i actuacions realistes per avançar de manera coherent, sostenible i inclusiva en la implementació de les tecnologies digitals al centre.

Com a element que pot contribuir a la visió compartida del paper de les tecnologies digitals en el centre i propiciar l'adopció d'usos curriculars consensuats, el Departament

fa l'oferta d'un itinerari formatiu guiat a través de la modalitat de formació interna de centre (FIC), que pot ajudar a desenvolupar i consolidar **l'estratègia digital del centre**. Aquests materials formatius, per a l'[educació primària](#) i l'[educació secundària](#), són accessibles de forma oberta a l'entorn Ateneu.

Amb l'objectiu de formar els equips directius en el lideratge de la planificació de les tecnologies digitals a través de l'elaboració i seguiment de l'estratègia digital del centre, el Departament ofereix el curs telemàtic "Lideratge de la transformació digital del centre".

La documentació relacionada amb l'aplicació informàtica Pla TAC (recomanacions per a l'elaboració del Pla, manual d'ús de l'aplicació, recursos TAC, plantilles, exemples d'informe, etc.) es pot consultar a l'apartat [Pla TAC](#) del web de la XTEC.

3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre

La importància de l'ús de les tecnologies digitals i dels recursos digitals per afavorir la millora de la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge, de la competència digital i dels resultats escolars en general, tenint en compte la inclusió digital de tot l'alumnat, requereix l'adaptació de l'estructura i del funcionament del centre partint del seu context real i seguint les consideracions del decret d'inclusió, per garantir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

3.1 Comissió d'estratègia digital del centre

El centre ha de constituir una comissió d'estratègia digital, que ha d'estar integrada, com a mínim, per algun membre de l'equip directiu, pel coordinador o coordinadora digital del centre i per docents de diferents cursos, cicles, departaments o seminaris, amb els objectius següents:

- Promoure, concretar i desplegar el pla de tecnologies digitals i fer-ne el seguiment en el marc del projecte educatiu del centre.
- Revisar periòdicament les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) per tal d'adequar-les als usos i a la normativa sobre privacitat i protecció de dades que el centre faci de les tecnologies digitals i dels dispositius personals.
- Potenciar que les tecnologies digitals impregnin les programacions curriculars amb una mirada inclusiva.
- Vetllar pel desplegament curricular de la competència digital de l'alumne.
- Promoure l'ús de les tecnologies digitals en la pràctica educativa a l'aula, especialment en activitats STEM.
- Vetllar per l'optimització de l'ús dels recursos tecnològics del centre.
- Vetllar perquè es garanteixi la inclusió digital de tot l'alumnat en els centres, tant pel que fa a l'accés als equipaments tecnològics com a les fonts d'informació i

comunicació.

- Promoure l'aplicació de mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com de les [dades dels alumnes](#).
- Dinamitzar la presència a Internet del centre utilitzant en el possible plataformes de programari lliure que siguin respectuoses amb la privacitat de les dades (portal, EVA, blog, etc.).
- Establir el sistema de comunicació digital del centre amb les famílies i vetllar perquè es compleixi.
- Vetllar per l'aplicació de les polítiques de privacitat i seguretat de les dades i per les infraestructures digitals del centre educatiu.
- Vetllar perquè les famílies rebin la informació sobre les normes del centre pel que fa als dispositius digitals (usos, [control parental](#), etc.).
- Tenir cura que els materials digitals difosos pel centre, que siguin accessibles en línia, respectin els drets d'autoria i les llicències d'ús dels diferents elements que els integren (imatges, esquemes, textos, àudio, vídeo, etc.), donant prioritat a l'ús de materials amb llicències lliures o que permetin un ús compartit, i vetllin per l'ús d'un llenguatge plural que respecti la diversitat de gènere.

Aquesta comissió es pot ampliar per a temes concrets amb la participació de més membres del claustre de professorat o per la creació de subcomissions de treball.

3.2 La coordinació d'estratègia digital del centre

Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) poden establir la figura d'un coordinador o coordinadora digital com a responsable d'aquesta gestió, atesa la complexitat que implica la gestió coordinada de les tecnologies digitals en un centre educatiu. Les funcions principals del coordinador o coordinadora digital són les següents:

- Assessorar el professorat del centre en l'ús didàctic i inclusiu de les tecnologies digitals i en la dimensió STEM d'aquestes, així com orientar-lo sobre la formació en competències digitals, amb la col·laboració dels serveis educatius de la zona.
- Assessorar el director o directora, els docents i el personal d'administració i serveis del centre en l'ús de les aplicacions de gestió acadèmica, econòmica i administrativa del Departament.
- Vetllar pel manteniment de les instal·lacions i dels equipaments digitals del centre.
- Vetllar pel compliment de la reglamentació normativa i els estàndards tecnològics.
- Utilitzar preferentment programari i recursos digitals en català, d'acord amb el que estableix l'[article 20](#) de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Col·laborar en la promoció d'una cultura de centre basada en la inclusió digital, un disseny universal per a l'aprenentatge amb l'ús de la tecnologia i la promoció de la igualtat de gènere.
- Incorporar la identificació gràfica adaptada al Programa d'identificació visual de la

Generalitat de Catalunya als espais web del centre.

- Fer el seguiment dels serveis TIC, mitjançant les aplicacions disponibles a aquest efecte, en el marc de l'actual model TIC de la Generalitat de Catalunya.
- Vetllar perquè tot el programari instal·lat en cadascun dels ordinadors del centre educatiu tingui la llicència legal d'ús corresponent, en què cal promocionar l'ús de programari lliure sempre que sigui possible.
- Utilitzar formats basats en estàndards oberts per a l'intercanvi de documents electrònics, així com llicències lliures o de compartició, tant de documents com de programari.
- Altres funcions que el director o directora del centre li encomani d'acord amb les directrius del Departament d'Educació.

4 Ús de dispositius mòbils en el centre

La universalització dels dispositius mòbils i el seu elevat potencial educatiu fan que els centres puguin incloure l'ús d'aquests dispositius mòbils (tauletes o telèfons intel·ligents) en processos d'ensenyament i aprenentatge, i també com a element de comunicació amb la comunitat escolar.

La utilització de telèfons intel·ligents en activitats acadèmiques requereix un codi de conducta que potenciï la convivència en el centre, elimini l'esclatxa d'accés als aprenentatges i minimitzi els aspectes disruptius. En aquest sentit, el març de 2015 el Consell Escolar de Catalunya va aprovar el document [Les tecnologies mòbils en els centres educatius](#), que ofereix un marc de reflexió i elements per regular-ne l'ús en els centres. Posteriorment, com a continuïtat d'aquest document, el 2019 es va publicar [Els dispositius mòbils als centres educatius](#).

El coneixement d'un l'ús responsable d'aquests dispositius forma part de la competència digital que els i les alumnes han d'adquirir; han de desenvolupar pautes de comportament responsable, segur i legal i, si escau, donar compte de les seves accions. En aquest sentit, la incorporació dels dispositius mòbils als centres educatius comporta la necessitat de definir orientacions precises sobre l'accés i el seu bon ús. Aquest ús, per tant, pot ser diferenciat en funció de l'espai i del moment, la qual cosa s'ha de determinar i indicar de forma clara en el recinte escolar.

Les pautes d'ús responsable de dispositius mòbils que s'estableixin al centre han de quedar recollides documentalment, i les han de conèixer alumnes i famílies, mitjançant la carta de compromís educatiu o qualsevol altre document específic que elabori el centre amb aquesta finalitat.

Les orientacions i criteris per tractar l'ús dels dispositius mòbils en els centres han de tenir en compte, entre d'altres, els aspectes següents:

1. El potencial d'aquests dispositius per adquirir la competència digital.
2. Incorporar els usos curriculars d'aquests dispositius en l'estratègia digital del centre.

3. Regular-ne l'ús en funció dels espais i dels moments per a tota la comunitat educativa (alumnes, docents, PAS i família).
4. Comunicar, difondre i corresponsabilitzar alumnes i famílies en l'ús adequat d'aquests dispositius mitjançant la signatura d'un document específic, o incloure aquest aspecte en la carta de compromís.
5. Incloure, a les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC), la regulació dels mòbils i també les previsions d'actuacions en cas d'incompliment.
6. Ser un element facilitador i inclusiu en l'accés i la comunicació de tot l'alumnat.

Es poden consultar, al web de la XTEC (Recursos > Tecnologia de la informació > [Ús dels dispositius mòbils](#)), exemples i experiències d'ús i de regulació de dispositius mòbils en centres educatius. Així, també s'impulsa el Pla mòbils.edu, per acompanyar en aquest procés i dotar el centre de les eines i la formació necessària per a la docència, gestió i organització, i per millorar totes les competències a partir de la introducció dels dispositius mòbils en la pràctica educativa.

5 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)

- [Llei orgànica 3/2018](#), de 5 de desembre, de protecció dades personals i garantia dels drets digitals (BOE núm. 294, de 6.12.2018)
- [Llei 21/2014](#), per la qual es modifiquen el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (BOE núm. 268, de 5 de novembre de 2014)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009).
- [Llei 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 09.01.1998)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015; annex 3)
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015; annex 10)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 142/2008](#), de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm. 5183, de 29.07.2008)
- [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5216, de 16.9.2008)
- [Resolució EDU/1464/2019](#), de 27 de maig, per la qual es crea el Programa d'innovació pedagògica mòbils.edu (DOGC núm. 7887, de 31.5.2019)
- [Resolució EDU/1528/2019](#), de 3 de juny, per la qual s'obre la convocatòria per

participar en diversos programes d'innovació pedagògica creats pel Departament d'Educació (DOGC núm. 7892, de 7.6.2019)

- [Instrucció 3/2018](#), sobre l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.